

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 27 Ekim 2016
Nr. Ref.: RK983/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI149/15

Başvurucu

Savo Lekić, Dimitrije Lekić ve Branislav Lekić

**Yüksek Mahkeme'nin Rev.nr. 148/2014 sayı ve 2 Haziran 2015 tarihli
kararı hakkında anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru Savo Lekić, Dimitrije Lekić ve Branislav Lekić (bundan böyle: başvuru sahipleri) tarafından sunulmuş, kendilerini Prištine mukimi avukat Živojin Janković temsil etmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucular Yüksek Mahkeme'nin Rev.nr. 148/2014 sayı ve 2 Haziran 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetimin yapılmasını talep etmişlerdir.
3. İtiraz konusu karar başvuruçulara 31 Ağustos 2015 tarihinde teslim edilmiştir.

Başvurunun Konusu

4. Bu başvurunun konusu itiraz edilen karar hakkında anayasal denetimin yapılması talebidir. Bu kararlar Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 3. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik] ve 46. maddesi [Mülkiyetin Korunması] ile güvence altına alınmış olan haklarının ihlal edildiği ileri sürülmüştür.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Anayasa'nın 113. madde 7. fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanunun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesine dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucular 22 Aralık 2015 tarihinde Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmişlerdir.
7. Mahkeme Başkanı 22 Ocak 2016 tarihinde Üye Snezhana Botusharova'yı raportör yargıç olarak görevlendirmiş, üyeler Altay Suroy (başkan), Arta Rama-Hajrizi ve Bekim Sejdiu'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni tayin etmiştir.
8. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 29 Şubat 2016 tarihinde başvuruçulara bildirmiş ve başvurunun bir örneğini Yüksek Mahkemeye göndermiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 14 Eylül 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmez olduğu yönünde öneride bulunmuştur.

Olguların Özeti

10. Başvuruçuların aralarında aile bağları olup, onların dedesi 1946 yılında mülkünü kendi oğulları (başvuruçuların murisleri) arasında paylaşırma sözleşmesi akdederek mezkur mülk paylaşım sözleşmesinde öngörüldüğü şekilde mülkünü pay etmiştir.
11. Priştine Bölge Mahkemesinin 11 Eylül 1947 tarihli (K.no: 570/40 sayılı) kararıyla başvuruçuların dedesinin mülk paylaşım sözleşmesinin konusu olan mülklerine el konmuştur.

12. El Konan Mülklerin İadesine İlişkin Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Priştine Bölge Mahkemesinin K. No: 570/47 kararıyla el konan mülkler 1946 tarihli mülk paylaşım sözleşmesinde öngörüldüğü şekilde hak sahibinin yasal mirasçılara iade edilmiştir. Mülkün sahibi (başvurucuların dedesi) bu süre zarfında vefat etmiş olduğundan başvurucular 1995 yılında Priştine Belediye Mahkemesine başvurarak Priştine Bölge Mahkemesinin K. No: 570/47 sayılı kararıyla el konan mülkler üzerinde miras hakkının teyidini ve 1946 tarihli mülk paylaşım sözleşmesinde başvurucuların yasal mirasçısına diğer mirasçılardan daha küçük pay öngörüldüğünden bu sözleşmenin dikkate alınmamasını talep etmişlerdir.
13. Priştine Belediye Mahkemesi 23 Nisan 1997 tarihinde P. nr. 1595/95 sayılı kararlar el konan ihtilaf konusu mülkün el konduğu sırada kadastro kayıtlarından başvurucuların yasal mirasçısı adına kayıtlı olduğu halde 1946 tarihli mülk paylaşım sözleşmesi ile mirasın oğullarına pay edilmiş olduğundan söz konusu mülk aslında mirasın mülkiyetinde olmadığını teyit etmiştir.
14. Priştine Bölge Mahkemesi 5 Aralık 1998 tarihinde Gzh. No: 901/98 sayılı kararlar Priştine Belediye Mahkemesinin kararını teyit etmiştir.
15. Başvurucular 2005 yılının belirtilmemiş olan bir tarihinde Priştine Belediye Mahkemesine dava açarak yasal mirasçılarının mirası üzerindeki mülkiyet hakkının teyidini talep etmişlerdir.
16. Priştine Belediye Mahkemesi C. No: 209/2009 sayılı kararlar bu meselede daha önce Priştine Belediye Mahkemesi karar [P. No: 1595/95 sayı ve 23 Nisan 1997 tarihli karar] almış olduğundan başvurucuların dava dilekçesini ehliyetsizlik nedeniyle reddetmiştir. Priştine Bölge Mahkemesi Gzh. No: 508/2009 sayılı kararlar belediye Mahkemesinin kararını onamıştır.
17. Başvurucular 12 Mart 2009 tarihinde bir kez daha Priştine Belediye Mahkemesine dava dilekçesi vermişlerdir. Priştine Belediye Mahkemesi bu meselenin daha önce kesinleşmiş kararlar hükme bağlandığını teyit ettikten sonra P. No: 521/09 sayılı kararlar ehliyetsizlik nedeniyle başvurucuların dava dilekçesini reddetmiştir.
18. İstinaf Mahkemesi 15 Ekim 2014 tarihinde Ac. No: 4750/2012 sayılı kararlar Priştine Belediye Mahkemesinin kararını onamıştır.
19. Yüksek Mahkeme 2 Haziran 2015 tarihinde çıkardığı Rev. No: 148/2015 sayılı kararlar alt derece mahkeme kararlarını onayıp bu davanın Priştine Belediye Mahkemesinin P. No: 1595/95 sayı ve 23 Nisan 1997 tarihli kararıyla sonuçlandığını tespit etmiştir.

“[...] Revizyon dilekçesinde iki kanuni dayanağın, dolayısıyla iki farklı ihtilafın olduğuna ilişkin iddialar doğru değildir. Bu iddiaya göre davacıların birinci davası Preoce köyü mukimi müteveffa Nikola Lekić adına kayıtlı olan Preoce Kadastro Bölgesinde kayıtlı UL-71914058-0025 mülke ilişkin olanı, ikincisi ise miras yoluyla kendilerine kalan mülkün 1/5 hissesi üzerinde mülkiyet hakkı teyidini talep eden davacıların yasal

murisi hakkındaki kesinleşmiş yargı kararı. Burada aynı hukuki dayanağın yani miras yoluyla kazanılmış mülkiyet hakkının teyidinin söz konusu olduğu vakiadır. [...]

Alt derece mahkemelerin bu davanın kesinleşmiş bir yargı kararıyla muhakeme olduğu yönündeki tutumları son derece açık ve kesindir. [...]"

Başvurucuların İddiaları

20. Başvurucular itiraz konusu kararla Anayasa'nın 3. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik] ve 46. maddesi [Mülkiyetin Korunması] ile güvence altına alınmış olan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

21. Başvurucular ayrıca şu iddiayı ileri sürmüşlerdir:

"Başvurunun özü nihai olan ihtilafı karar hakkında anayasallık ve meşruiyet değerlendirmesinin yapılması ve bu Mahkeme tarafından başvuruyu kabul edip Anayasa ile kanun ihlalinin teyit edilmesi ve ayrıca başvurucuların aleyhinde Kosova Cumhuriyeti Anayasası ile güvence altına alınan hakların ihlal edildiğinin tespitidir. Ayrıca Kosova Yüksek Mahkemesi ile ilk ve ikinci derece mahkemeleri davacıların haklarını ihlal ederek kararlarını hukuki anlamda dayanaksız tutumlarına dayandırmışlardır.

22. Başvurucular devamında şunu belirtmişlerdir:

Bu nedenle aynı mülk söz konusu olmasından bağımsız olarak farklı hukuki temel söz konusu olduğunu değerlendiriyoruz. Birinci davada mülkün birkaç kısmı hakkında yargılama talep edilmiş, bu davada ise mahkemeden tartışmasız delil ve kanıtlar ile tartışmasız hukuki durum ışığında iade edilen mülkün Preoce köyü mukimi iken müteveffa olmuş Nikola Lekić'in mirası olduğunun tespit talebidir.

23. Başvurucular Mahkeme'den şunu talep etmişlerdir:

[...] onların yasal murislerinin malik iken el konmuş ve artık iade edilmiş olan mülkün artık müteveffa olan Nikola Lekić'in mirası haline dönüştürülüp bu mirasa ilişkin ihtilafın bu konu hakkında belirlenmiş usule göre çözülmesi talep edilmektedir."

Başvurunun Kabul Edilirliği

24. Mahkeme öncelikle Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.

25. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113.7 fıkrasına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

26. Mahkeme Kanun'un 48. maddesine de atıfta bulunmuştur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

27. Mahkeme ayrıca İçtüzüğü'nün 36. kuralına da atıfta bulunmuştur. Kural şunları belirlemiştir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

[...]

b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;

d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

28. Başvurucular Yüksek Mahkeme ile diğer derece mahkemelerinin kararlarıyla kanun önünde eşitlik ile mülkiyetin korunması haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

29. Mahkeme başvurucuların başvurularıyla ilgili olarak usule ilişkin veya maddi herhangi bir gerekçe bildirmediğini tespit etmiştir. Onlar Anayasa'nın bazı maddelerini zikretmekle yetinerek iddia edilen ihlalin nasıl meydana geldiğiyle alakalı ayrıntılı açıklama yapmamışlardır.

30. Başvurucunun dava sonucundan memnuniyetsizliğine ilişkin olgu Anayasa ihlallerine yönelik kanıtlanmış başvuru sunma hakkı vermez (bkz. *mutatis mutandis*, 5503/02 başvuru numaralı *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat v. Macaristan* davası 26 Temmuz 2005 tarihli AIHM kararı).

31. Mahkeme, Yüksek Mahkemenin başvurucular tarafından yapılan revizyon başvurusunu reddedip İstinaf Mahkemesi ile Temel mahkeme karar gerekçelerini desteklediğini tespit etmiştir.

32. Dahası Mahkeme, Yüksek Mahkemenin başvurucuların her iddiasını incelediğini ve başvurucuların revizyon başvurusunun hangi nedenle temelden yoksun olarak reddedildiği ve alt derece kararlarının onandığına ilişkin ayrıntılı açıklamanın Yüksek Mahkeme tarafından verildiğini tespit etmiştir.

33. Mahkeme, dava dosyası yazışmalarına dayanarak Yüksek Mahkeme kararı ile başvuruçuların iddia ettikleri şekilde Anayasa ile güvence alınmış olan herhangi bir hakkın ihlal edilmediğini tespit etmiştir.
34. Başvuruçuların olgusal durum ve kanun hükümlerinin yorumlanması iddialarıyla ilgili olarak Mahkeme, hukuk mahkemeleri veya yönetim organları tarafından işlendiği iddia edilen olgu ve kanunlara ilişkin hataları incelemek (meşruiyet) kendi görevi olmadığını, ancak bu tür işlemlerin başvuruçunun Anayasa ile güvence altına alınmış haklarını ihlal edip etmediklerini incelemek (anayasal denetim) olduğunu belirtir.
35. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasa'ya göre, hukuk mahkemelerinde alınan kararlarla ilgili olarak dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Olguları doğrulamak, usul ve maddi hukuka ilişkin kuralları yorumlayıp uygulamak hukuk mahkemeleri veya diğer devlet kurumlarının rolü ve görevidir (bkz. *mutatis mutandis Garcia Ruiz – İspanya* [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. paragraf).
36. Mahkeme, süreçlerin bir bütün olarak ele alındıklarında, başvuruçuya adil yargılanma hakkı ihlali olup olmadığını ancak tespit edebilir (bkz. *mutatis mutandis*, AİHM 16 Aralık 1992 tarihli kararı, *Edwards v. Birleşik Krallık*, Başvuru No: 13071/87, paragraf 34).
37. Mahkeme, Yüksek Mahkeme dahil hukuk mahkemelerindeki süreçlerin adil ve gerekçelendirilmiş olduğunu tespit etmiştir. (bkz. *Shub v. Litvanya*, No. 17064/06, AİHM, 30 Haziran 2009 tarihli karar).
38. Mahkeme, başvuruçunun Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlaline ilişkin iddialarını desteklemek için *prima facie* türünden bir delil sunmadığını tespit etmiştir (bkz. *Vanek v. Slovakya Cumhuriyeti*, 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AİHM kararı). Başvuruçunun Anayasa'nın 113.7 fıkrası ile Yasa'nın 48. maddesinde belirtildiği şekilde mezkur maddelerinin başvurusuna hangi şekilde dayanak teşkil ettiğini açıkça belirtmemişlerdir.
39. Mahkeme, başvuruçunun hak ve özgürlüklerinin ihlaline ilişkin iddialarının kanıtlanmadıkları ve temelden yoksun oldukları sonucuna varmıştır. Bu nedenle bu başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilmez ilan edilmelidir.
40. Sonuç olarak başvurunun İçtüzüğü'nün 36 kuralı (1) (d) ve (2) (b) bentleri uyarınca açıkça temelden yoksun olduğu ilan edilmesi gerekmektedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.1 ve 7. fıkraları Kanun'un 48. maddesi ve İÇTÜZÜĞÜN 36. kuralı (1) (d) ve (2) (b) ile (d) bendi uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 14 Eylül 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olduğunun İLANINA,
- II. Kararın taraflara TEBLİĞ EDİLMESİNE,
- III. Kanununun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu kararın derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova

Arta Rama-Hajrizi